

Domácí úkol ze cvičení 10. (prosím, přečtěte si všechny příklady a vyřešte aspoň dva z nich)

Opakování „základních“ pojmů (zvláště diferenciálu):

Zkuste ještě příklady z minulého domácího úkolu :

1. Ukažte, že pro malá x, y platí $\operatorname{arctg} \frac{x+y}{1+xy} \cong x+y$.
2. Ukažte, že funkce $f(x, y) = \sqrt{|x \cdot y|}$ není diferencovatelná v bodě $(0,0)$, i když existují parciální derivace $\frac{\partial f}{\partial x}(0,0)$ a $\frac{\partial f}{\partial y}(0,0)$.
3. Je dána funkce $f : f(x, y) = xy$ pro $|x| \geq |y|$, $f(x, y) = 0$ pro $|x| < |y|$.
  - a) Vyšetřete spojitost funkce f v R^2 ;
  - b) Vypočítejte $\frac{\partial f}{\partial x}(0,0)$ a $\frac{\partial f}{\partial y}(0,0)$;
  - c) Vyšetřete, zda je funkce f v bodě $(0,0)$ diferencovatelná.
  - d) Ukažte, že $\frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(0,0) \neq \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(0,0)$.

Nebo „nové“ příklady:

4. Je dána funkce $f : f(x, y) = (x^2 + y^2) \cdot \sin\left(\frac{1}{x^2 + y^2}\right)$ pro $(x, y) \neq (0,0)$, $f(0,0) = 0$.
  - a) Ukažte, že funkce f je spojitá v R^2 .
  - b) Vypočítejte $\nabla f(0,0)$;
  - c) Ukažte, že funkce f je v bodě $(0,0)$ diferencovatelná, i když nemá bodě $(0,0)$ spojitě parciální derivace.
5. a) Ukažte (spíše zopakujte), že je-li funkce diferencovatelná v bodě $X_0 \in R^n$, pak má pro libovolný vektor $\vec{a} \in R^n, \vec{a} \neq \vec{0}$ derivaci ve směru $\vec{a}$. $D_{\vec{a}} f(X_0) = \langle \nabla f(X_0), \vec{a} \rangle$.
b) Zjistěte, zda funkce $f(x, y) = \frac{x^2 - y^2}{x^2 + y^2}$ je v bodě $(1,1)$ ve směru vektoru $\vec{a} = (2,1)$ rostoucí nebo klesající. Najděte vektor $\vec{a}$, $\|\vec{a}\| = 1$, v jehož směru funkce f v bodě $(1,1)$ roste nejrychleji.

A příklady k promyšlení jako příprava na příští cvičení 2.5. :

Derivace složené funkce více proměnných (promyslete, prosím, „nejde“- případné nejasnosti probereme na příštím cvičení)

1. Derivace složené funkce více proměnných: „technika“ derivování – předpokládáme, že platí předpoklady pro užití „řetězkového“ pravidla - jaké to jsou předpoklady?
  - a) Je-li $g(t) = f(\sin t, t^2)$, určete $g'(t)$ a $g''(t)$.
  - b) Určete $g'(x)$ a $g''(x)$, je-li $g(x) = F(x, \varphi(x))$ . . .
  - c) Určete parciální derivace 1. řádu a některou parciální derivaci 2. řádu funkce g , je-li
    - (i) $g(x, y) = f(x^2 y, \frac{x}{y})$; (ii) $g(x, y) = f(x^2 + y^2, xy, \frac{y}{x})$; (iii) $g(x, y, z) = f(\frac{x}{y}, \frac{y}{z})$.
  - d) Určete parciální derivace 1. a 2. řádu funkce $g(x, y) = F(x, y, \varphi(x, y))$.

2*. Transformujte diferenciální operátor $x \cdot \frac{\partial f}{\partial y} - y \cdot \frac{\partial f}{\partial x}$ do polárních souřadnic

$$(x = r \cos \varphi, y = r \sin \varphi, r \in (0, \infty), \varphi \in [0, 2\pi]).$$

(úloha pro ty, co by chtěli vyřešit rovnici $x \cdot \frac{\partial f}{\partial y} - y \cdot \frac{\partial f}{\partial x} = 0$)

Extrémy („jednoduché“) – pokuste se vyřešit aspoň jeden z příkladů a vyzkoušet si tak aplikaci příslušných vět o lokálních a globálních extrémech :

1. Vyšetřete v R^2 globální i lokální extrémy následujících funkcí:

a) $f(x, y) = x^3 + 8y^3 - 6xy + 5$;

b) $f(x, y) = 12xy - x^2y - xy^2$;

c) $f(x, y) = x^4 + y^4 - x^2 - 2xy - y^2$.

2. Vyšetřete globální extrémy funkce $f(x, y)$ na množině M , je-li

$$f(x, y) = x^2 + y^2 - 2y \quad \text{a} \quad M = \{(x, y); x^2 \leq y \leq 4\}.$$